

Opinia do ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw

(druk senacki nr 208)

Cel ustawy

Ustawa określa zasady organizacji i działania systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw przeznaczonych do stosowania:

- 1) w pojazdach, ciągnikach rolniczych, a także maszynach nieporuszających się po drogach,
 - 2) w instalacjach energetycznego spalania oraz w statkach żeglugi śródlądowej,
 - 3) w wybranych flotach,
 - 4) przez rolników na własny użytek
- w celu ograniczenia negatywnych skutków oddziaływania paliw na środowisko oraz zdrowie ludzi.

Nowa ustawa w porównaniu ze stanem dotychczasowym:

- rozszerza słowniczek pojęć m.in. o gaz skroplony, sprężony gaz ziemny, wprowadzanie do obrotu, magazynowanie, gromadzenie, wybrane floty;
- uwzględnia w swej treści uregulowania przyjęte w ustawie o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, nad którą prace toczą się równolegle w Senacie,
- rozszerza system monitorowania i kontrolowania o paliwa węglowodorowe (gaz skroplony LPG i sprężony gaz ziemny CNG), o biopaliwa ciekłe, których katalog został utworzony na nowo w ustawie o biokomponentach i paliwach ciekłych oraz o lekkie oleje opałowe,
- umożliwia zastosowanie w wybranych flotach biopaliw ciekłych spełniających niższe wymagania jakościowe niż biopaliwa wprowadzane do obrotu, tzn. spełniających wymagania jakościowe określone dla danego paliwa ze względu na ochronę środowiska,
- zezwala, aby biopaliwa ciekłe wytwarzane na własny użytek przez rolników spełniały również niższe wymagania jakościowe, takie jak biopaliwa używane w wybranych flotach,

- wprowadza obowiązek spełniania wymagań jakościowych dotyczących zawartości siarki przez lekki olej opałowy, ciężki olej opałowy oraz olej do silników statków żeglugi śródlądowej,
- rozszerza system monitorowania i kontrolowania na paliwa magazynowane w celu wprowadzenia do obrotu oraz gromadzone w stacjach zakładowych,
- wprowadza wymóg niezależności akredytowanego laboratorium od przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu paliw,
- wprowadza obowiązek oznaczania próbki do badań w sposób uniemożliwiający identyfikację przedsiębiorcy,
- wyłącza stosowanie art. 79, 80 i 82 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej do kontroli polegającej na pobieraniu próbek i badaniu dokumentów dotyczących pochodzenia i jakości badanego paliwa (art. 79 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej - kontrola po okazaniu legitymacji służbowej i po doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, art. 80 - czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej, art. 82 - nie można równocześnie podejmować i prowadzić więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy),
- rozszerza kontrolę na paliwa znajdujące się na terenach zamkniętych,
- oblige Prezesa Urzędu ochrony Konkurencji i Konsumentów do doręczania Komisji Europejskiej rocznego zbiorczego raportu dotyczącego zawartości siarki w olejach opałowych i paliwie żeglugowym.

Tak jak dotychczas, funkcjonował będzie System Monitorowania i Kontrolowania Jakości Paliw, którym zarządzać będzie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Prezes UOKiK realizuje swoje zadania przy pomocy Inspekcji Handlowej.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r. Uchyła ustawę z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych.

Uwagi

Zastrzeżenia Biura Legislacyjnego budzi treść art. 14 ustawy. Z przyjętych w tym przepisie wyłączeń trudno ustalić jaki będzie stan prawny odnoszący się do pobierania próbek do badań oraz które podmioty będą objęte tymi wyłączeniami.

Ustawa w art. 14 w ust. 3 wyłącza stosowanie - do kontroli polegającej na pobieraniu próbek i badaniu dokumentów dotyczących pochodzenia i jakości badanego paliwa - stosowanie art. 79, 80 i 82 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (ustawa o sdg). Przepisy te stanowią, że kontrola może mieć miejsce po okazaniu legitymacji służbowej i po doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, że czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej oraz że nie można równocześnie podejmować i prowadzić więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy. Wyłączenie to jest podyktowane, zdaniem autora projektu ustawy, koniecznością zapewnienia efektywnego funkcjonowania systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw. **Z punktu widzenia konstytucyjnego największe wątpliwości budzi wyłączenie stosowania art. 80 ustawy o sdg.** Wyłączenie to oznacza, że inspektor będzie mógł pobrać próbki do badań pod nieobecność przedsiębiorcy, pod nieobecność osoby upoważnionej pisemnie przez przedsiębiorcę (art. 80 ust. 3 ustawy o sdg) bądź w przypadku niewyznaczenia osoby upoważnionej. Kolejny problem zrodzi się podczas podpisania protokołu (art. 19 ust. 2 pkt 12 lit. a). Kto będzie podpisywał protokół kontroli w tym przypadku? Ponadto, kto będzie udostępniał dokumenty dotyczące pochodzenia i jakości badanego paliwa?

Poczynione wyłączenie nie spowoduje jednakże wyłączeń stosowania omawianej ustawy oraz ustawy o Inspekcji Handlowej.

Jaki jest cel wyłączenia art. 79 ustawy o sdg, skoro omawiana ustawa w art. 15 ust. 1 przewiduje przeprowadzanie kontroli na podstawie pisemnego upoważnienia imiennego do przeprowadzania kontroli, po okazaniu legitymacji służbowej?

Zgodnie z art. 14 ust. 1 do przeprowadzania kontroli, postępowania kontrolnego, zabezpieczania dowodów oraz pobierania i badania próbek w zakresie nieregulowanym w ustawie stosuje się przepisy ustawy o Inspekcji Handlowej. Ustawę tę stosuje się na mocy art. 14 ust. 2 do przedsiębiorców **produkujących paliwa**. Oznacza to, że do postępowania kontrolnego u tych przedsiębiorców będzie miał zastosowanie art. 15 tej ustawy (kontrolę przeprowadza się w siedzibie kontrolowanego oraz w miejscach i w czasie wykonywania jego działalności, w obecności kontrolowanego lub jego przedstawiciela). Przepisy art. 14 omawianej ustawy czytane łącznie oznaczają, że jedynie u przedsiębiorców magazynujących lub wprowadzających do obrotu paliwa można będzie pobrać próbki pod nieobecność przedsiębiorcy lub osoby przez niego upoważnionej. Stawia to w uprzywilejowanej pozycji przedsiębiorców produkujących paliwa.

Zatem wyłączenie stosowania art. 79, 80 i 82 ustawy o sdg nie doprowadzi do osiągnięcia zamierzonego celu przyjętego przez ustawodawcę. Wprost przeciwnie - doprowadzi do zróżnicowania sytuacji prawnej przedsiębiorców działających na rynku paliw.

Opracowała:

Aleksandra Sulkowska